

עאיריט לזשע"ה

לעילוי נשמת ראש משפחתנו היקר הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל הכ"מ

גיליון מס' 38 ♦ חג הסוכות

נקודות אור

"ולמה זה תתמה כך לאמר, שכיון שאין אתה מרגיש בך שום יתרון משאר הנערים אי אפשר שתעלה תתגדל ותתקדש, האם גם את עצם שאר הנערים אתה מכיר, האם תוכו של עצם נער ישראל אתה יודע, הסכת ושמע את דברי המדרש ותשתומם) מדרש רבה איכה: (אמר רבי יהודה בא וראה כמה חביבין תינוקות לפני הקדוש ברוך הוא, גלתה סנהדרין מירושלים ולא גלתה שכינה עמהם, גלו משמרות כהנים ולוים ולא גלתה שכינה עמהם, וכיון שגלו תינוקות גלתה שכינה עמהם"

חובת התלמידים

חכמתכם ובינתכם

מחבר הביא לרבה של וילנה פרוש שכתב לספר משלי וביקש הסכמה. לאחר עיון קצר בספר אמר הרב, מוטב היית כותב פרוש לספר איוב. תמה המחבר מדוע? ענה הרב: איוב היה מלומד בצרות ומה בכך אם מתווספת לו עוד צרה, אך שלמה רוב ימיו ראה בטובה ומה לו ולצרה הזאת

הגות שאבעס'

צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי

לאחר שעברנו את ראש השנה ויום הכיפורים, אנו זוכים להיכנס בצל הסוכה.

בר"ה המלכנו את ד' עלינו מחדש ובויה"כ ביקשנו את קרבת ד' והשתדלנו לחזור בחזרה לבית של אבא וקעת יש לנו הזדמנות להוכיח, להשריש ולחוש במציאות שאנחנו בידי הרחמניות של אבא.

אנחנו יוצאים לשבוע שלם מאזור הנוחות, מהמקום המוכר והרגיל, לדירת ארעי, מקום חדש ולא קבוע, שם נוכל להרגיש ביתר שאת שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים, כשאין את המוכר הקבוע והידוע, רק הידיעה שאני 'כגמול עלי אימו' יכולה לתת שמחה ורוגע.

ולכן הגמ' אומרת 'צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי', לא מספיק רק לשבת בדירת ארעי, אלא צריך שבתדר הפנימי שלך תצא מדירת קבע, מהרגיל והמוכר, למקום חדש ולא קבוע ודווקא שם אתה מצווה לשמוח את השמחה המיוחדת של חג הסוכות.

כי רק כאשר אני משתחרר מכבלי הדמיון שחלילה יש עוד כח מלבדו ושסה"כ אני בסביבה מוגנת, ואני מבין ש'מבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה' ואין שום כח חוץ ממנו ית', רק אז ניתן לשמוח בשמחה המיוחדת של חג הסוכות.

ואולי, זהו גם הסיבה שהמצטער פטור מן הסוכה, כי מי שאפילו כשנכנס אל תוך הסוכה עדיין ממשיך בצערו ודאגתו, אות הוא שהוא לא מרגיש רגוע ושלו כגמול עלי אימו, אם כן הוא לא השיג את תכלית חונת הסוכה ומוטב שיישאר בתוך הבית!

נקודה נוספת, לאחר ימי היראה והרוממות בהם קבלנו על עצמנו עול מלכות שמים, שהם כביכול נפרדים מהארציות, לאחר מכן אנו עושים סוכה מגובבת מדברים ארציים כגון קש ועצים ונוטלים ד' מיני פירות ועצים, כדי לא להשאיר את הרוממות וההרגשות הנעלות רק בבית המדרש, אלא להכניס אותם לחיים הרגילים, ימי הגשם והארציות, ולהפנים שגם אז יש עלינו את עול מלכות ד' ולכן אנחנו נכנסים עם כל גופינו לסוכה, כדי להורות שכל קומת האדם ואיבריו מתבטלים לפני השם, כולל כל הגשמיות והרצונות.

ולכן בחג הסוכות נצטוונו בניסוך המים – להביא מים שהם סימן לתאוה, כפי שמביא רבנו חיים ויטאל בספרו שערי קדושה, שיש "ארבע יסודות" למידות הרעות אשר בנפש האדם – אש, רוח, מים ועפר. והיינו שיש בשורש כל מידה ומידה הנמצאת בנפש האדם, יסוד ארצי המסמל את כוחה של המידה, ו"יסוד המים ממנו תאות התענוגים" ואנו מנסכים את ה'מים' הללו, את ים התאוות, כדי שבניסוכם על המזבח הם יתקדשו.

ועל כן, נקראת הסוכה "צילא דמיהמנותא", מכיון שהסוכה היא בבחינת תיבת נח להגן מפני "המים הזידונים" – תאוות העולם הזה.

ואז כשאנו מבינים שוב שלמרות כל ההסתר פנים ולמרות שד' הוא קל מסתתר, השי"ת לא עזב אותנו לרגע והוא משגיח עלינו גם בחיי היומיום הפשוטים ובכל הפרטים הקטנים של החיים כאב דואג, [ולכן הסוכה היא זכר לענני הכבוד ולא זכר למשכן וכדומה, כי המשכן היה בבחינת זר הקרב יומת, מקום השראה מיוחדת ביראה, משא"כ העננים היו מכסים על כולם ומגינים בחיי היומיום], אז אנחנו יכולים לשורר בשמחה ובתפילה "ופרוס עלינו סוכת שלומך".

וכדי להחיות את ההרגש הזה, גם בדורנו החשוך כל כך, נזכור את דברי האר"י שמבאר את דברי הזוה"ק שאומר ש'ימינו תחבקני' היינו סוכות, שהסוכה בנויה ב' דפנות והשלישית טפח, וכך הוא צורה של חיבוק, דווקא בדורנו שאין לנו בית מקדש ולא שני המלוך ואנחנו לא יודעים האם ד' מתרצה לנו, אומר לנו ד' כביכול, בני היקרים והאהובים אני רוצה לתת לכם חיבוק של אהבה!!

את שנות ילדותי לא העברתי בשמשות ורודות ובקשות צבעוניות מלאות קסם. מגיל קטן ידעתי את חספוס החיים. נולדתי באמריקה, לאבא שברח בעור שיניו מהתופת הנאצית, משאיר מאחור משפחה ענפה שנכחדה ברובה. כאן, בארה"ב, נשא לאישה את אמי, לצערי, הנישואים לא החזיקו מעמד הרבה זמן. את אמי לא ראיתי מאז, ובמהלך השנים מאז היא נפטרה. גדלתי אצל אבא. אבא נלחם על הפרנסה. עבד 14 שעות ביום כדי לחסוך סנט לסנט כדי לכלכל אותי. באותן שעות הייתי מסתובב ברחובות. לעיתים רחוקות הייתי מבקר בבית הספר, הגויי, כמוכן. כמוני היו עוד. לא היה זה מחזה נדיר לראות ילדים מסתובבים בחוסר מעש, רק כי הוריהם משועבדים בתת-תנאים אי שם במפעלים ובחדרים חשוכים וטחובים. אינני יודע מה היתה הסיבה האמיתית לכך, אבל אבא היה אדם קשה יום, נרגן וקצר רוח במופגן, לא מהסוג שמתאים לגדל ילד, גם חברים לא היו לו, מהסיבה הפשוטה שהוא לא רצה בהם, והם מאסו בו. בקיצור, אפס אמפתיה ואנושיות. ככה גדלתי.

עד שיום אחד הבנתי שזהו, אני מואס בחיים הללו. לקחתי את חפצי המועטים ויצאתי מהבית. החלטתי לפרנס את עצמי. שלא כמו אבי, הייתי אדם חברותי מאוד, מוקף בידידים. יצאתי קשרים רבים, והמעגל שלי הכיל אנשים רבים מכל קצוות הקשת האנושית. זה היה הזמן להסתייע בהם. עד מהרה מצאתי בזכותם עבודה. התחלתי להרוויח. ממה שאני התרשמי, וכן מכירורים שעשיתי, אבא שלי לא היה מוטרד במיוחד מעזיבתי, אולי אף שמח. בכל מקרה, הוא מעולם לא חיפש אחרי ואף לא בירר עלי. גם אם זה הכאיב לי, גנתי אז זה בתת מודע שלי והמשכתי לחייך לעולם, שחיך אלי בחזרה. גיליתי על עצמי הרבה דברים - אחד מהם הוא שאני יודע לעשות כסף, ומה שאני נוגע בו - הופך לזהב. לעשיתי עסקים קטנים שהניבו רווחים גבוהים, וכל זה כשלא היתה לי אפילו תעודה אחת ראוייה לשמה. וכך נכנסתי לביזנס האמריקאי, מרוויח בגדול. בשנות העשרים המוקדמות לחיי כבר לא חשבתי על מחיה ועל כלכלה להווה. הייתי משופע, בחסדי שמיים. הדאגה כבר לבשה צורה אחרת. החלטתי לבקר את אבא שלי. אחרי הכל, התגעגעתי אליו. כאשר הגעתי, ראיתי את הבית כמו שהוא, בדיוק אותו הדבר. אבא כבר היה חלש יותר, והמצוקה היתה נראית לעין. ניסיתי לדבר אליו כבן לאב, אבל הוא רק רטן, למה הגעתי בכלל. אף על פי שהייתי רגיל לדיבור שלו, כבר הייתי יחיר יותר. הרשיתי לעצמי להיפגע ממנו, והחלטתי ללכת. ואז, רגע לפני שיצאתי, הנחתי ערימת שטרות מכובדת מאוד על השולחן, משהו שיספיק לכלכלה שלו לחמש שנים לפחות - ויצאתי. או אז שמעתי את קולו הבס קורא לי לחזור. "דבר אחד חשוב לי: אל תשכח שאתה יהודי, תתחתן רק עם יהודייה", אמר לי. רגע אחרי, הוסיף: "בהצלחה, ילד". זה היה המון בשבילי. זאת גם היתה הצוואה האחרונה שלו אלי. מאז לא הגעתי אליו, לא הייתי מסוגל. למסר שנים לאחר אותו יום, הוא נפטר. דאגתי לכל סידורי ההלוויה שלו. הוא כתב שהוא רוצה להיקבר כיהודי אורתודוכסי, וקיימתי את רצונו אחד לאחד. ישבתי שבעה ימים, וכך, לראשונה, התוודעתי ליהדות. זו היתה שנה גורלית בשבילי, כי אז התחלתי לפתע להתעניין בלי סוף ביהדות ובמשמעותה עבורי. כך הגעתי לארץ, נכנס לעולם העסקים והנדל"ן, עם גיחות תכופות לארה"ב. כאן הכרתי את אשתי, וגידלנו משפחה לתפארת. כאשר עליתי לארץ, קניתי דירה באחד מהפרויקטים שהתחילו כאן. שם גם החלטנו לגור. אל תשאלו אותי למה, אבל אהבתי את המקום מאוד, אף שהוא לא התאים לי ולמשפחתי משום כיוון: תרבותית, מנטלית וסוציו-אקונומית. אבל היה למקום הזה קסם מיוחד שהשרה עלי שלוה לא ברורה.

אחד מהשכנים שלי היה ידידיה, יהודי שעבר הרבה בחייו. הוא היה מבוגר ממני בהרבה. ילדיו כבר היו גדולים ולא היו בבית, והוא חי בגפו. הוא כיבד את כולם וכולם כיבדו אותו, אבל היתה לו בעיה קטנה-גדולה: כשהוא היה מתעצבן - זה היה עד הסוף. לא היו גבולות, התקף זעם בלתי נשלט. זה גרם להרבה אנשים לשמור ממנו מרחק. הוא היה גם מריר מאוד, כך שלמרות היותו אדם מוכר, לא לכולם היה כוח לשמוע את תסכוליו, את הכעסים שהיו לו על כל העולם.

לא יודע למה, אבל לי הוא הזכיר מעט את אבי. אולי כי הוא היה גם שותף להצלחתי חיי. באחד הימים הרגשתי כאב עז ברגלי. היה שם פצע מוגלתי, אך לא ייחסתי לכך חשיבות במשך כמה ימים, עד שיידידיה תפס אותי ברחוב. "מה יש לך ברגל?" הוא שאל. עניתי לו שיש לי פצע. ללא שהיית הוא החזיק בידי והכניס אותי לביתו. "תראה לי", פקד. וכשידידיה פוקד - זה עד הסוף. הורדתי את הגרב. הוא בחן את הפצע ואמר לי: "עכשיו אנחנו הולכים למיון". לא יודע איך זה קרה, אבל הוא הגיע איתי למיון והבהיר לרופאים בדיוק את חומרת הדברים. הוא לא הניח לי עד שהגיעה האבחנה הרפואית. וכן, הוא צדק, זה היה תחילתו של אירוע שאם לא הייתי מגיע בזמן - היה נגמר במוות, לא פחות.

אבל החיים המשיכו, והשנים גם, וידידיה רק הלך והזקן, ואיתו גם כל המידות שרק הקצינו. התקפי הזעם שלו הפכו לתכופים יותר, עד שכמעט ששכחת איהו בן אדם הוא היה פעם. אם עד עכשיו בני ביתו, הילדים והנכדים היו מגיעים לבקר מידי פעם, כעת הביקורים פחתו והלכו. הוא הפך לבלתי נסבל בעליל. וכמה שהיה זה אבסורדי, ככל שהוא נוקק יותר לעזרה - הוא הפך לאלים ודוחה כל קשר. וכמה שכולם התרחקו ממנו, אני דווקא נמשכתי אליו, משום שהוא הזכיר לי את אבא שלי. מאז מותו של אבי מצפוני העיק עלי. כאשר חזרתי בתשובה וידעתי כיבוד אב מהו, הבנתי גם את הערך של ההפסד. כאשר ראיתי את ידידיה, הרגשתי שאבי התעורר לחיים. ניסיתי לכפר דרכו על מה שהפסדתי, להרגיע את חוסר. נכנסתי אליו כמה שילכתי ועזרתי לו. נדהמתי לראות כי בכל יום המצב שלו רק הידרדר. בתחילה הוא אכן נעזר בי, אבל ראיתי את העצב בפניו, הבנתי שמשפחה זו משפחה ואין מה לעשות.

גם לי כבר לא היו כוחות. גילי כבר עבר את השישים, והעצמות הזכירו לי את התבלות שלהן. הייתי יותר איש שיחה, חבר לדיבורי פוליטיקה וביטחון. ניסיתי לפחות להנעים לו את הזמן. להוות לו חברה.

וכן, ידידיה, כמה שהיה נרגן ולא קל, אהב את המשפחה שלו, מאוד. הוא רצה את ילדיו, ולא ידע איך להביא אותם אליו מבלי להרוס. ראיתי וכאבתי. אולי דמיינתי את אבי מתחנן ככה שאבוא לבקר אותו, מבלי לדעת איך לעשות זאת.

היות שגופי דאב מעלייה במדרגות, והגיל רק עשה את שלו, ביקשתי לבנות מעלית בבניין. הפיר שלה היה במיקום שלא הפריע לאף אחד, וכל השכנים הסכימו בשמחה - מלבד ידידיה. הלה לחלוטין לא הסכים. "יש לך כסף, תעבור דירה", אמר לי שוב ושוב. וכל זה כאשר אני מגיע אליו מספר פעמים ביום, השכן הכי נחמד שלו... זה לא ממש עניין אותו. גם כשהתחננתי בפניו על הסבל שלי, כלום... מובן שמכל הבניינים בשכונה, הבניין שלנו היה היחיד שהיה ללא תוספת בנייה - בזכות ידידיה. הוא לא נתן לאף אחד אפילו לחלום על כך. בשבילי תמיד - המנקה לא ניקה מספיק, והילדים מרעישים ומשאירים סימנים, והעגלות והאופנים מבלגנים את כל הכניסה היפה לבניין. תמיד לא טוב. תמיד יש בעיה. אבל כמו שאמרתי, זה היה הטיפוס. אני התעקשתי לראות את המקום האנושי, הכואב שבו. ידעתי קצת על העבר שלו, וידעתי גם כמה הוא כמה לאאהב וליחס, למרות ועל אף.

ואז הגיתי רעיון. שיתפתי את אחד מבני ביתו, זה שסמכתי עליו יותר מכולם. הצעתי לו עסקה: אתה תארגן - אני אממן. כל נכד או בן שיבוא לבקר את סבא - יקבל תשלום מלא. אתה תהיה אחראי על המשמרות, אמרתי לו, ואני על התשלום. כאמור, זה היה הון, אבל כסף לא היה חסר לי. העסקים שלי רק שלשו את עצמם. מקום המגורים שלי לא באמת הסגיר את חשבון הבנק שלי... וכך חילקנו את בני המשפחה ל-3-2 משמרות ביום, ועוד משמרת שבת, כאשר את האוכל לשבת הזמינו מקייטרינג מקומי, אותו מימנתי גם לכל מי שהגיע. והגיעו. בתחילה קמעא-קמעא, עד שנכנס הכל למסלול מסודר. בשבתות התארחו אצלו משפחות, כאשר בכל השבוע הנכדים והנכדות יוצאים ובאים. פתאום הבית המה, והיו חיים, ואורות כבים ובעיקר דלוקים, והנכדים הגיעו עם החברים, והיה שמח. ידידיה נשאר כמעט אותו הדבר. ממשך לקטר, ממשך להתלונן, וכך שכולם לא שווים, וכל העולם הזה מושחת, ועוד פנינים כאלו ואחרות, אבל החיך שלו נעשה תוכף יותר, והאור בעיניים שלו רק הלך והתחזק.

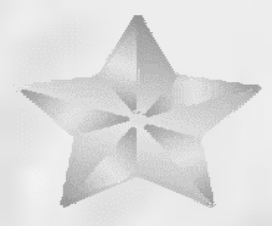
מובן שאף אחד מבני הבית, מלבד אותו אחד ששיתפתי, לא ידע על חלקי בעסקה, וזה גם היה התנאי שלי. והמעלית? שכחתי ממנה. חלום חיי היה לדעת שיידידיה ייפרד בזמנו מהעולם עם חיך על הפנים. וכן, הוא זכה לזה. כשהוא מוקף במשפחה הוא נפרד מהם, מברך אותם בברכת אב. וכן, הוא גם ביקש סליחה מכולם. עין לא נותרה יבשה. אני ידעתי תמיד שהוא בן אנוש. שמחת כל כך שהוא הפגין זאת, לפחות ביומו האחרון, שככה יזכרו אותו. אבל הכי מדהים היה שכל עוד העסקה שלי עם ידידיה התקיימה - לא נזקקתי למעלית. שבוש אחרי פטירתו, עברתי אירוע קל. ב"ה התאוששתי, אבל מאז אני צריך מעלית. אז מי הרים את מלי? השם יודע...

ד' לי לא אירא מה יעשה לי אדם
 "ותהי לי לאשה"- פירושו שהיא האישה שלי, יש בינינו קשר אישי וקרוב.

כשאנו אומרים ד' לי, פירושו של דבר שיש לד' יתברך קשר אישי עמו.

אני, עם כל החסרונות שלי, וכל הכישלונות שלי, מחובר עם בורא כל העולמים!! ולכן לא אירא מה יעשה לי אדם. אפילו שהוא בעל בחירה, ויש לו יותר כח להזיק, מאשר שאר מרעין בישין שבעולם לא יוכל להזיק לי.

מתוך הספר הנפלא טעם בתפילה

שונה הלכות

מוכר קושילאך שרצה להשיב ולהנאות את סחורתו, וריסס בספריי בצבע כסף ובצבע זהב את הקושילאך, השאלה האם יש בזה חציצה, האם זה נחשב שיש בו ממש, ואם כן האם העשוי לנאותו חוצץ?

ואולי יהיה שינוי בין אם צובע בצבע לצובע בספריי, מכיוון לספריי יש ממשות, ואם מרססים הרבה באותו מקום כמדומה שממש יהיה לו נפח, משא"כ צבע רגיל שממש בלוע דבר הנצבע?

אשמח לקבל הערות והארות וכן בקשות לקבלת העלון באימייל